

Algebra és számelmélet

ELTE Algebra és Számelmélet Tanszék

Konzultáció: Kiss Emil

<http://ewkiss.web.elte.hu/wp/wordpress>

ewkiss@gmail.com

13. előadás

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészen értelmezett, komplex értékű f függvény.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészen értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészen értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészen értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} \text{ és } b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m},$$

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től. Így ab kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től. Így ab kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$.

A $d(n)$ már igazolt képletét használva (FGy1.6.3):

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészeken értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től. Így ab kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$.

A $d(n)$ már igazolt képletét használva (FGy1.6.3):

$$d(a) = (\alpha_1 + 1) \dots (\alpha_n + 1)$$

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től. Így ab kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$.

A $d(n)$ már igazolt képletét használva (FGy1.6.3):

$d(a) = (\alpha_1 + 1) \dots (\alpha_n + 1)$ és $d(b) = (\beta_1 + 1) \dots (\beta_m + 1)$,

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészeken értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től. Így ab kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$.

A $d(n)$ már igazolt képletét használva (FGy1.6.3):

$d(a) = (\alpha_1 + 1) \dots (\alpha_n + 1)$ és $d(b) = (\beta_1 + 1) \dots (\beta_m + 1)$,

végül $d(ab) = (\alpha_1 + 1) \dots (\alpha_n + 1)(\beta_1 + 1) \dots (\beta_m + 1)$.

Multiplikatív számelméleti függvény

Definíció (FGy6.1.1, 6.1.2, 6.1.3)

Számelméleti függvény: a pozitív egészekben értelmezett, komplex értékű f függvény.

Az f **totálisan multiplikatív**, ha minden a, b -re $f(ab) = f(a)f(b)$.

Multiplikatív, ha ezt csak $(a, b) = 1$ esetén tesszük föl.

Az Euler-függvényről beláttuk, hogy multiplikatív (FGy2.3.1).

Az osztók számát megadó $d(n)$ függvény is multiplikatív.

Valóban, ha $(a, b) = 1$, akkor a kanonikus alakjuk felírható így:

$a = p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n}$ és $b = q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$, ahol mindegyik p_i különbözik mindegyik q_j -től. Így ab kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_n^{\alpha_n} q_1^{\beta_1} \dots q_m^{\beta_m}$.

A $d(n)$ már igazolt képletét használva (FGy1.6.3):

$d(a) = (\alpha_1 + 1) \dots (\alpha_n + 1)$ és $d(b) = (\beta_1 + 1) \dots (\beta_m + 1)$,

végül $d(ab) = (\alpha_1 + 1) \dots (\alpha_n + 1)(\beta_1 + 1) \dots (\beta_m + 1)$.

Láthatjuk, hogy tényleg $d(ab) = d(a)d(b)$.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba,

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén. Ezeknek az összege $\prod_{i=1}^r (1 + p_i + p_i^2 + \dots + p_i^{\alpha_i})$

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén. Ezeknek az összege $\prod_{i=1}^r (1 + p_i + p_i^2 + \dots + p_i^{\alpha_i})$ (ellenőrizzük $r = 2$ -re).

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén. Ezeknek az összege $\prod_{i=1}^r (1 + p_i + p_i^2 + \dots + p_i^{\alpha_i})$ (ellenőrizzük $r = 2$ -re).

A mértani sor összegképletét alkalmazva beláttuk az állítást.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén. Ezeknek az összege $\prod_{i=1}^r (1 + p_i + p_i^2 + \dots + p_i^{\alpha_i})$ (ellenőrizzük $r = 2$ -re).

A mértani sor összegképletét alkalmazva beláttuk az állítást.

A multiplikativitás bizonyítása $d(n)$ -éhez hasonló. □

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén. Ezeknek az összege $\prod_{i=1}^r (1 + p_i + p_i^2 + \dots + p_i^{\alpha_i})$ (ellenőrizzük $r = 2$ -re).

A mértani sor összegképletét alkalmazva beláttuk az állítást.

A multiplikativitás bizonyítása $d(n)$ -éhez hasonló. □

HF: Mutassuk meg, hogy ha $(a, b) = 1$, akkor ab minden (pozitív) osztója egyértelműen írható cd alakban, ahol $c \mid a$ és $b \mid d$.

Az osztók összege

Tétel (FGy6.2.2, 6.2.8)

Jelölje $\sigma(n)$ az $n \geq 1$ pozitív osztóinak az összegét.

Ha n kanonikus alakja $p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$, akkor $\sigma(n) = \prod_{i=1}^r \frac{p_i^{\alpha_i+1} - 1}{p_i - 1}$.

A $\sigma(n)$ függvény multiplikatív.

Tanultuk, hogy n osztói egyértelműen írhatók $p_1^{\beta_1} \dots p_r^{\beta_r}$ alakba, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$ minden $1 \leq i \leq r$ esetén. Ezeknek az összege $\prod_{i=1}^r (1 + p_i + p_i^2 + \dots + p_i^{\alpha_i})$ (ellenőrizzük $r = 2$ -re).

A mértani sor összegképletét alkalmazva beláttuk az állítást.

A multiplikativitás bizonyítása $d(n)$ -éhez hasonló. □

HF: Mutassuk meg, hogy ha $(a, b) = 1$, akkor ab minden (pozitív) osztója egyértelműen írható cd alakban, ahol $c \mid a$ és $b \mid d$.

Vezessük le ebből is, hogy $d(n)$ és $\sigma(n)$ multiplikatív.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható,

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$,

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$, vagy $2^a - 1 = 2^{ab} - 1$ és akkor $b = 1$. \square

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$, vagy $2^a - 1 = 2^{ab} - 1$ és akkor $b = 1$. \square
A $2^p - 1$ alakú prímeket **Mersenne-prímeknek** nevezzük (FGy5.2).

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$, vagy $2^a - 1 = 2^{ab} - 1$ és akkor $b = 1$. \square

A $2^p - 1$ alakú prímeket **Mersenne-prímeknek** nevezzük (FGy5.2).

Nem ismert, hogy van-e végtelen sok ilyen prím.

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$, vagy $2^a - 1 = 2^{ab} - 1$ és akkor $b = 1$. \square

A $2^p - 1$ alakú prímeket **Mersenne-prímeknek** nevezzük (FGy5.2).

Nem ismert, hogy van-e végtelen sok ilyen prím. A legnagyobb **ismert** príme Mersenne-prímek,

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$, vagy $2^a - 1 = 2^{ab} - 1$ és akkor $b = 1$. \square

A $2^p - 1$ alakú prímeket **Mersenne-prímeknek** nevezzük (FGy5.2). Nem ismert, hogy van-e végtelen sok ilyen prím. A legnagyobb **ismert** príme Mersenne-prímek, mert viszonylag gyors ellenőrizni, hogy $2^p - 1$ prím-e

Tökéletes számok

Definíció (FGy6.3.1)

Az $n > 0$ egész **tökéletes szám**, ha n önmagától különböző (azaz valódi) osztóinak összege maga a szám. Képletben: $\sigma(n) = 2n$.

Tétel (FGy6.3.2)

Az n pontosan akkor **páros** tökéletes szám, ha $n = 2^{p-1}(2^p - 1)$ alakban írható, ahol p is, $2^p - 1$ is prím. (Pl. 6, 28, 496, 8128.)

Belátjuk, hogy ha $2^m - 1$ prím, akkor m is az. Valóban, ha $m = ab$, akkor $2^{ab} - 1 = (2^a)^b - 1$ osztható $2^a - 1$ -gyel. Ezért vagy $2^a - 1 = 1$, és így $a = 1$, vagy $2^a - 1 = 2^{ab} - 1$ és akkor $b = 1$. \square

A $2^p - 1$ alakú prímeket **Mersenne-prímeknek** nevezzük (FGy5.2). Nem ismert, hogy van-e végtelen sok ilyen prím. A legnagyobb **ismert** príme Mersenne-prímek, mert viszonylag gyors ellenőrizni, hogy $2^p - 1$ prím-e (Lucas-Lehmer teszt, FGY5.2.4).

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.
Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$,

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t)$

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$,

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$,

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

Láttuk, hogy ekkor $p = k + 1$ is prím.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

Láttuk, hogy ekkor $p = k + 1$ is prím. Így végül $n = 2^k(2^{k+1} - 1)$.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

Láttuk, hogy ekkor $p = k + 1$ is prím. Így végül $n = 2^k(2^{k+1} - 1)$.

Ezért a tételben megadott előállítást kapjuk. \square

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

Láttuk, hogy ekkor $p = k + 1$ is prím. Így végül $n = 2^k(2^{k+1} - 1)$.

Ezért a tételben megadott előállítást kapjuk. \square

Megoldatlan probléma, hogy van-e páratlan tökéletes szám.

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$,

ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes,

így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi

osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

Láttuk, hogy ekkor $p = k + 1$ is prím. Így végül $n = 2^k(2^{k+1} - 1)$.

Ezért a tételben megadott előállítást kapjuk. \square

Megoldatlan probléma, hogy van-e páratlan tökéletes szám.

Ha van, akkor nagyobb, mint 10^{1500} ,

A tökéletes számokról szóló tétel bizonyítása

HF ellenőrizni, hogy az ilyen alakú számok tényleg tökéletesek.

Megfordítva, legyen $n = 2^k t$ páros tökéletes, ahol t már páratlan.

Mivel n páros, $k > 0$. A σ függvény multiplikatív, és $(2^k, t) = 1$, ezért $\sigma(n) = \sigma(2^k)\sigma(t) = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$. Másrészt n tökéletes, így ez $\sigma(n) = 2n = 2^{k+1}t$. Vagyis $2^{k+1}t = (2^{k+1} - 1)\sigma(t)$.

Átrendezve $(2^{k+1} - 1)(\sigma(t) - t) = t$.

Itt $2^{k+1} - 1 > 1$, hiszen $k > 0$. Ezért $d = (\sigma(t) - t) < t$ valódi osztója t -nek. De $d + t = \sigma(t)$, így t -nek nincs több osztója.

Ez csak úgy lehet, hogy t prím és $d = 1$, vagyis $2^{k+1} - 1 = t$.

Láttuk, hogy ekkor $p = k + 1$ is prím. Így végül $n = 2^k(2^{k+1} - 1)$.

Ezért a tételben megadott előállítást kapjuk. \square

Megoldatlan probléma, hogy van-e páratlan tökéletes szám.

Ha van, akkor nagyobb, mint 10^{1500} , és legalább 100 prím szorzata.

Fermat-prímek

Fermat-prímnek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímekeket (FGy5.2).

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square
A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$,

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square
A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square
A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.
Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square
A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.
Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$ (Pepin-teszt, FGy5.2.2).

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$ (Pepin-teszt, FGy5.2.2). Pl. $3^{2^3} \equiv 81^2$

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$

(Pepin-teszt, FGy5.2.2). Pl. $3^{2^3} \equiv 81^2 \equiv (-4)^2$

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$

(Pepin-teszt, FGy5.2.2). Pl. $3^{2^3} \equiv 81^2 \equiv (-4)^2 \equiv -1 \pmod{17}$.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$

(Pepin-teszt, FGy5.2.2). Pl. $3^{2^3} \equiv 81^2 \equiv (-4)^2 \equiv -1 \pmod{17}$.

Gauss tétele (K6.8.11)

Szabályos n -szög akkor és csak akkor szerkeszthető körzővel és vonalzóval, ha $\varphi(n)$ 2-hatvány,

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$

(Pepin-teszt, FGy5.2.2). Pl. $3^{2^3} \equiv 81^2 \equiv (-4)^2 \equiv -1 \pmod{17}$.

Gauss tétele (K6.8.11)

Szabályos n -szög akkor és csak akkor szerkeszthető körzővel és vonalzóval, ha $\varphi(n)$ 2-hatvány, azaz ha n előáll egy 2-hatvány, és páronként különböző Fermat-prímek szorzataként.

Fermat-prímek

Fermat-prímek nevezzük a $2^m + 1$ alakú prímeket (FGy5.2).

Itt m szükségképpen 2-hatvány. **Valóban**, ha nem így lenne, akkor m -nek volna egy páratlan p prímosztója. Ha $m = pd$, akkor az $a + b \mid a^{2k+1} + b^{2k+1}$ oszthatóság miatt $2^d + 1 \mid 2^m + 1$ állna. \square

A $2^{2^k} + 1$ szám prím, ha $0 \leq k \leq 4$, de $641 \mid 2^{32} + 1$ nem az.

Nem tudjuk, van-e több Fermat-prím. Ha van, az legalább $2^{2^{33}} + 1$.

$F_n = 2^{2^n} + 1$ pontosan akkor prím, ha $3^{(F_n-1)/2} \equiv -1 \pmod{F_n}$

(Pepin-teszt, Fgy5.2.2). Pl. $3^{2^3} \equiv 81^2 \equiv (-4)^2 \equiv -1 \pmod{17}$.

Gauss tétele (K6.8.11)

Szabályos n -szög akkor és csak akkor szerkeszthető körzővel és vonalzóval, ha $\varphi(n)$ 2-hatvány, azaz ha n előáll egy 2-hatvány, és páronként különböző Fermat-prímek szorzataként.

HF: Lássuk be, hogy ha $\varphi(n)$ 2-hatvány, akkor n ilyen alakú.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

A 2000-nél kisebbek: 341, 561, 645, 1105, 1387, 1729, 1905.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

A 2000-nél kisebbek: 341, 561, 645, 1105, 1387, 1729, 1905.

Az álprímek száma elhanyagolható a prímek számához képest.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

A 2000-nél kisebbek: 341, 561, 645, 1105, 1387, 1729, 1905.

Az álprímek száma elhanyagolható a prímek számához képest.

Pl. 10^{10} -ig csak 14887 álprím van,

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

A 2000-nél kisebbek: 341, 561, 645, 1105, 1387, 1729, 1905.

Az álprímek száma elhanyagolható a prímek számához képest.

Pl. 10^{10} -ig csak 14887 álprím van, míg prímszámból
több, mint 455 millió.

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

A 2000-nél kisebbek: 341, 561, 645, 1105, 1387, 1729, 1905.

Az álprímek száma elhanyagolható a prímek számához képest.

Pl. 10^{10} -ig csak 14887 álprím van, míg prímszámból
több, mint 455 millió. Ezért ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$, akkor
 n nagy valószínűséggel összetett

Álprímek

Számok szorzatra bontására nem tudunk gyors algoritmust.
Hogyan dönthető el mégis, hogy egy szám prímszám-e?
A kis-Fermat-tételből adódik az alábbi teszt.

Ha $n > 2$ és $2^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, akkor n összetett.

Definíció (FGy5.7)

Az n szám **álprím** (vagy **pszeudoprím**), ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$,
de n mégis összetett.

A 2000-nél kisebbek: 341, 561, 645, 1105, 1387, 1729, 1905.

Az álprímek száma elhanyagolható a prímek számához képest.

Pl. 10^{10} -ig csak 14887 álprím van, míg prímszámból
több, mint 455 millió. Ezért ha $2^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$, akkor
 n nagy valószínűséggel összetett (nem determinisztikus teszt).

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?
Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,
 $2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,
 $2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

$2^{2^8} \equiv 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

$2^{2^8} \equiv 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$.

Összeszorozva $2^{340} \equiv 16 \cdot 64 \cdot 16 \cdot 64$

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

$2^{2^8} \equiv 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$.

Összeszorozva $2^{340} \equiv 16 \cdot 64 \cdot 16 \cdot 64 \equiv 1 \pmod{341}$.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

$2^{2^8} \equiv 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$.

Összeszorozva $2^{340} \equiv 16 \cdot 64 \cdot 16 \cdot 64 \equiv 1 \pmod{341}$.

Mivel $341 = 11 \cdot 31$,

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

$2^{2^8} \equiv 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$.

Összeszorozva $2^{340} \equiv 16 \cdot 64 \cdot 16 \cdot 64 \equiv 1 \pmod{341}$.

Mivel $341 = 11 \cdot 31$, ezért 341 tényleg álprím.

Ismételt négyzetre emelés

Hogyan tudjuk 2^{n-1} maradékát kiszámítani mod n ?

Mindig szorzunk 2-vel, és redukálunk mod n .

Ha a kitevő 2^k , akkor gyorsabb k -szor négyzetre emelni.

Ötlet: írjuk fel a kitevőt 2-es számrendszerben.

Példa

Legyen $n = 341$, a 340 a kettes számrendszerben 101010100.

Azaz $340 = 2^2 + 2^4 + 2^6 + 2^8$. Ezért $2^{340} = 2^{2^2} \cdot 2^{2^4} \cdot 2^{2^6} \cdot 2^{2^8}$.

Ismételt négyzetre emeléssel $2^{2^2} = 16$, $2^{2^3} = 16^2 = 256$,

$2^{2^4} = 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$, $2^{2^5} \equiv 64^2 \equiv 4 \pmod{341}$,

$2^{2^6} \equiv 4^2 = 16 \pmod{341}$, $2^{2^7} \equiv 16^2 = 256 \pmod{341}$,

$2^{2^8} \equiv 256^2 \equiv 64 \pmod{341}$.

Összeszorozva $2^{340} \equiv 16 \cdot 64 \cdot 16 \cdot 64 \equiv 1 \pmod{341}$.

Mivel $341 = 11 \cdot 31$, ezért 341 tényleg álprím.

Megjegyezzük, hogy 2 hatványai 10-esével periodikusak mod 341.

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$, akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

ismételt négyzetre emeléssel $b = 2^{85} \equiv 32 \pmod{341}$, azaz nem 1 ,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

ismételt négyzetre emeléssel $b = 2^{85} \equiv 32 \pmod{341}$, azaz nem 1 ,

viszont $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

ismételt négyzetre emeléssel $b = 2^{85} \equiv 32 \pmod{341}$, azaz nem 1 ,

viszont $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$, tehát a sorozatban a -1 nem szerepel.

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

ismételt négyzetre emeléssel $b = 2^{85} \equiv 32 \pmod{341}$, azaz nem 1 ,

viszont $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$, tehát a sorozatban a -1 nem szerepel.

Magyarázat: $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$ miatt $341 \mid b^2 - 1 = (b + 1)(b - 1)$,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

ismételt négyzetre emeléssel $b = 2^{85} \equiv 32 \pmod{341}$, azaz nem 1 ,

viszont $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$, tehát a sorozatban a -1 nem szerepel.

Magyarázat: $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$ miatt $341 \mid b^2 - 1 = (b + 1)(b - 1)$,

azaz $341 \mid 33 \cdot 31$,

Determinisztikus prímteszt

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5)

Legyen $n > 1$ páratlan, és $n - 1 = 2^k r$, ahol r páratlan.

Az $a^r, a^{2r}, a^{4r}, \dots, a^{2^{k-1}r} = a^{(n-1)/2}$ jó sorozat,

ha $a^r \equiv 1 \pmod{n}$, vagy ha valamelyik tag -1 -gyel kongruens mod n .

Ha n prím, akkor $n \nmid a$ esetén jó sorozatot kapunk.

Ha n összetett, akkor a sorozatoknak legfeljebb a fele lesz jó, midőn a egy teljes maradékrendszert fut be mod n .

Ha $n = 341$, akkor $340 = 2^2 \cdot 85$, tehát ha $b = a^{85}$,

akkor a b és b^2 számokat kell vizsgálni mod 341 .

A 341 -et már $a = 2$ „lebuktatja” (azaz mutatja, hogy nem prím):

ismételt négyzetre emeléssel $b = 2^{85} \equiv 32 \pmod{341}$, azaz nem 1 ,

viszont $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$, tehát a sorozatban a -1 nem szerepel.

Magyarázat: $b^2 \equiv 1 \pmod{341}$ miatt $341 \mid b^2 - 1 = (b + 1)(b - 1)$, azaz $341 \mid 33 \cdot 31$, valójában $341 = 11 \cdot 31$.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Kódolás (RSA séma)

$c(u) = u^t$ maradéka N -nel osztva.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Kódolás (RSA séma)

$c(u) = u^t$ maradéka N -nel osztva. A t kitevő nyilvános.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Kódolás (RSA séma)

$c(u) = u^t$ maradéka N -nel osztva. A t kitevő nyilvános.

Dekódolás

$d(v) = v^s$ maradéka N -nel osztva.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Kódolás (RSA séma)

$c(u) = u^t$ maradéka N -nel osztva. A t kitevő nyilvános.

Dekódolás

$d(v) = v^s$ maradéka N -nel osztva. Az s kitevő titkos.

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Kódolás (RSA séma)

$c(u) = u^t$ maradéka N -nel osztva. A t kitevő nyilvános.

Dekódolás

$d(v) = v^s$ maradéka N -nel osztva. Az s kitevő titkos.

Azt szeretnénk, hogy $u^{ts} \equiv u \pmod{N}$ teljesüljön minden u -ra,

Nyilvános kulcsú titkosítás

Titkosítás: Egy u üzenet helyett a kódolt változatát, $c(u)$ -t küldjük.

Dekódolás: Egy d függvény, amelyre $d(c(u)) = u$.

A c függvény nyilvános, de d kiszámítására nincs gyors algoritmus.

Rivest–Shamir–Adleman: Használjuk ki, hogy számok prímtényezőkre bontására nem ismerünk gyors algoritmust.

Az üzenet a $0, 1, \dots, N - 1$ számok egyike, N nyilvános.

Kódolás (RSA séma)

$c(u) = u^t$ maradéka N -nel osztva. A t kitevő nyilvános.

Dekódolás

$d(v) = v^s$ maradéka N -nel osztva. Az s kitevő titkos.

Azt szeretnénk, hogy $u^{ts} \equiv u \pmod{N}$ teljesüljön minden u -ra, de s -et nehéz legyen kiszámítani N -ből és t -ből.

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző
(azaz N négyzetmentes, nincs 1 -nél nagyobb négyzetszám osztója).

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N).

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N). Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M)$

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N). Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$.

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N). Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$. Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)}$

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N). Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$. Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)} \equiv 1^{\varphi(M)} = 1 \pmod{p}$.

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N).

Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$.

Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)} \equiv 1^{\varphi(M)} = 1 \pmod{p}$.

Ha $p \mid u$, akkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{p}$ mindkét oldala $0 \pmod{p}$. □

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N). Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$. Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)} \equiv 1^{\varphi(M)} = 1 \pmod{p}$. Ha $p \mid u$, akkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{p}$ mindkét oldala 0 mod p . \square

FGy5.8.1: Legyen $N = pq$, ahol p és q különböző prímek.

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N).

Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$.

Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)} \equiv 1^{\varphi(M)} = 1 \pmod{p}$.

Ha $p \mid u$, akkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{p}$ mindkét oldala $0 \pmod{p}$. □

FGy5.8.1: Legyen $N = pq$, ahol p és q különböző prímek. $u^{ts} \equiv u \pmod{N}$ teljesül, ha $ts = 1 + k\varphi(N)$ (k egész).

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N).

Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$.

Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)} \equiv 1^{\varphi(M)} = 1 \pmod{p}$.

Ha $p \mid u$, akkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{p}$ mindkét oldala $0 \pmod{p}$. □

FGy5.8.1: Legyen $N = pq$, ahol p és q különböző prímek. $u^{ts} \equiv u \pmod{N}$ teljesül, ha $ts = 1 + k\varphi(N)$ (k egész).

Vagyis a kulcs feltöréséhez a $ts - k\varphi(N) = 1$ diofantikus egyenletet kellene megoldani.

A kulcsok konstrukciója

A kis Fermat-tétel általánosítása

Tegyük fel, hogy N minden prímosztója különböző (azaz N négyzetmentes, nincs 1-nél nagyobb négyzetszám osztója). Ekkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{N}$ teljesül minden k egészre.

Elég belátni, hogy ha p prímosztója N -nek, akkor a kongruencia fennáll mod p (mert ezek páronként relatív prímek, és szorzatuk N).

Ha $N = pM$, akkor $\varphi(N) = \varphi(p)\varphi(M) = (p-1)\varphi(M)$.

Ezért ha $p \nmid u$, akkor $u^{\varphi(N)} = (u^{\varphi(p)})^{\varphi(M)} \equiv 1^{\varphi(M)} = 1 \pmod{p}$.

Ha $p \mid u$, akkor $u^{k\varphi(N)+1} \equiv u \pmod{p}$ mindkét oldala 0 mod p . □

FGy5.8.1: Legyen $N = pq$, ahol p és q különböző prímek. $u^{ts} \equiv u \pmod{N}$ teljesül, ha $ts = 1 + k\varphi(N)$ (k egész).

Vagyis a kulcs feltöréséhez a $ts - k\varphi(N) = 1$ diofantikus egyenletet kellene megoldani. Ehhez ki kell tudni számítani $\varphi(N)$ -et.

Praktikus szempontok

$$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1.$$

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható,

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.
Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p - 1)(q - 1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. Titkos: p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Ha A üzen B -nek, akkor a t_B kulccsal kódol, B dekódolja s_B -vel.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Ha A üzen B -nek, akkor a t_B kulccsal kódol, B dekódolja s_B -vel.

Digitális aláírás: A az u üzenetből nyilvános algoritmussal készít egy (viszonylag rövid) $h(u)$ kódot,

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Ha A üzen B -nek, akkor a t_B kulccsal kódol, B dekódolja s_B -vel.

Digitális aláírás: A az u üzenetből nyilvános algoritmussal készít egy (viszonylag rövid) $h(u)$ kódot, ezt kódolja s_A -val és elküldi.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Ha A üzen B -nek, akkor a t_B kulccsal kódol, B dekódolja s_B -vel.

Digitális aláírás: A az u üzenetből nyilvános algoritmussal készít egy (viszonylag rövid) $h(u)$ kódot, ezt kódolja s_A -val és elküldi.

B ezt A nyilvános t_A kulcsával tudja dekódolni.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Ha A üzen B -nek, akkor a t_B kulccsal kódol, B dekódolja s_B -vel.

Digitális aláírás: A az u üzenetből nyilvános algoritmussal készít egy (viszonylag rövid) $h(u)$ kódot, ezt kódolja s_A -val és elküldi.

B ezt A nyilvános t_A kulcsával tudja dekódolni. Mivel u -t már megkapta, tudja ellenőrizni, hogy $h(u)$ az-e, amit kapott.

Praktikus szempontok

$\varphi(pq) = (p-1)(q-1) = pq - p - q + 1$. Ezért N és $\varphi(N)$ ismeretében p és q is kiszámítható, és így N faktorizálható lenne.

N és t kiválasztása

Nagy prímszámokat lehet találni a prímtesztek segítségével.

Ügyelni kell, hogy p és q ne legyen túl közel egymáshoz.

$(t, \varphi(N)) = 1$ szükséges s létezéséhez. **Titkos:** p , q , $\varphi(N)$ és s .

Ha A és B akar titkosan kommunikálni, akkor mindkettőjüknek van egy nyilvános és egy titkos kulcsa: t_A , s_A , t_B , s_B .

Ha A üzen B -nek, akkor a t_B kulccsal kódol, B dekódolja s_B -vel.

Digitális aláírás: A az u üzenetből nyilvános algoritmussal készít egy (viszonylag rövid) $h(u)$ kódot, ezt kódolja s_A -val és elküldi.

B ezt A nyilvános t_A kulcsával tudja dekódolni. Mivel u -t már megkapta, tudja ellenőrizni, hogy $h(u)$ az-e, amit kapott.

Ha igen, tényleg A a küldő, mert ismernie kellett s_A -t.

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).
Tökéletes szám (FGy6.3.1).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

Tételek

Az osztók összegének képlete, ez multiplikatív (FGy6.2.2, 6.2.8).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

Tételek

Az osztók összegének képlete, ez multiplikatív (FGy6.2.2, 6.2.8).

A páros tökéletes számok jellemzése (FGy6.3.2).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

Tételek

Az osztók összegének képlete, ez multiplikatív (FGy6.2.2, 6.2.8).

A páros tökéletes számok jellemzése (FGy6.3.2).

$2^{3^2} + 1$ összetett. Pepin-teszt (FGy5.2.2).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

Tételek

Az osztók összegének képlete, ez multiplikatív (FGy6.2.2, 6.2.8).

A páros tökéletes számok jellemzése (FGy6.3.2).

$2^{3^2} + 1$ összetett. Pepin-teszt (FGy5.2.2).

Szabályos sokszögek szerkeszthetősége (K6.8.11, NB).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

Tételek

Az osztók összegének képlete, ez multiplikatív (FGy6.2.2, 6.2.8).

A páros tökéletes számok jellemzése (FGy6.3.2).

$2^{3^2} + 1$ összetett. Pepin-teszt (FGy5.2.2).

Szabályos sokszögek szerkeszthetősége (K6.8.11, NB).

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5, NB).

A 13. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

(Totálisan) multiplikatív számelméleti függvény (FGy6.1–3).

Tökéletes szám (FGy6.3.1).

Mersenne- és Fermat-prím (FGy5.2).

Álprím (FGy5.7).

Tételek

Az osztók összegének képlete, ez multiplikatív (FGy6.2.2, 6.2.8).

A páros tökéletes számok jellemzése (FGy6.3.2).

$2^{3^2} + 1$ összetett. Pepin-teszt (FGy5.2.2).

Szabályos sokszögek szerkeszthetősége (K6.8.11, NB).

Miller-Lenstra-Rabin teszt (FGy5.7.5, NB).

Az RSA-módszer (FGy5.8.1).